

Commissie Mens en Samenleving

Behandeld door	A.Q.T.M. Vermeulen	Datum	17 februari 2016
Doorkiesnummer	030 – 28 60312	Ons kenmerk	16.501644
E-mail	antoniek.vermeulen@utrecht.nl	Onderwerp	Citydeal Inclusieve Stad
Bijlage(n)	Geen		
Uw kenmerk		Verzonden	
Uw brief van			Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte leden van de commissie,

Utrecht heeft op 10 maart jl. haar eerste citydeal ondertekend: de citydeal Inclusieve stad. Dat heeft zij gedaan samen met vier andere gemeenten, Leeuwarden, Enschede, Eindhoven en Zaanstad, die met elkaar en met het rijk afspraken hebben gemaakt over een experimentele aanpak rond complexe regelgeving voor gezinnen met problemen op meerdere leefgebieden. De ondertekening vond plaats in het bestuurlijk overleg van de G32 in aanwezigheid van staatssecretaris Klijnsma en (afgevaardigden van) staatssecretaris Van Rijn en minister Plasterk. In deze brief willen wij u informeren over de inhoud van deze citydeal.

Systemewereld sluit niet aan op leefwereld

Een deel van de Utrechtse inwoners heeft problemen op meerdere gebieden, bijvoorbeeld psychische problemen, problemen met de opvoeding, werkloosheid, armoede of schulden. Op 1 januari 2016 is Utrecht in alle wijken gestart met buurtteams om deze inwoners beter te kunnen ondersteunen. Deze teams bieden begeleiding dichtbij huis, laagdrempelig, toegankelijk en op alle leefgebieden. Uitgangspunt is: één gezin, één plan, één hulpverlener. Met de transformaties in het sociaal domein hebben we als gemeente een forse stap gezet in het meer centraal zetten van de leefwereld van onze inwoners. In onze opdrachten aan de buurtteams staat de bedoeling centraal en geven we ruimte aan de professionals om te doen wat nodig is. Door de generalistische werkwijze van de buurtteams is er meer zicht ontstaan op de samenhang tussen de problemen in een gezin en op de machteloosheid die er kan ontstaan als bepaalde cruciale problemen als schulden en armoede niet of onvoldoende kunnen worden opgelost. Gedurende het afgelopen jaar is steeds duidelijker in beeld gekomen dat de systeemwereld regelmatig een hindernis vormt voor het effectief oplossen van problemen. Met systeemwereld doelen we op het geheel van regels, procedures en administratieve processen waarmee ondersteuning op het gebied van schulden, armoede, uitkering, wonen en zorg gepaard gaat, Regels spreken elkaar tegen, instanties stellen tegenstrijdige eisen en mensen moeten complexe bureaucratische procedures doorlopen die weinig ruimte laten voor maatwerk. Anders gezegd: de systeemwereld sluit onvoldoende aan bij de leefwereld van de huishoudens die het betreft. De complexiteit van ons bureaucratische stelsel komt terecht bij de mensen die het minst zijn toegerust om hier goed mee om te gaan. Problemen kunnen hierdoor onvoldoende worden opgelost en zullen in sommige situaties zelfs escaleren. Dat heeft grotere ellende voor de betrokken gezinnen tot gevolg,

meestal gepaard gaand met hoge maatschappelijke kosten. Mensen raken ontmoedigd. Het feit dat op basale levensgebieden als financiën en wonen hun problemen blijven voort bestaan belemmert hen in het actief en betrokken deelnemen aan de samenleving.

Vijf gemeenten slaan de handen ineen

Vijf gemeenten hebben met elkaar het initiatief genomen om de knelpunten in de systeemwereld helder voor het voetlicht te brengen en voorstellen te doen voor maatwerkoplossingen en vernieuwing van het stelsel.

Dit initiatief moet leiden tot fundamentele innovaties in het sociaal domein. De vijf gemeenten willen:

- Praktijkonderzoek doen in de vijf steden door het analyseren van casussen en het ontwikkelen van alternatieve arrangementen samen met het huishouden: **huishoudens als bron van innovatie.**
- Op basis van dit onderzoek signaleren van onvolkomenheden, botsende logica's, knelpunten bij gemeenten en (uitvoerende) rijksinstanties; experimenteren met alternatieve arrangementen en op basis van de bevindingen voorstellen doen voor vernieuwing van de ondersteuningssystemen: **herontwerp van interventies.**
- Formuleren van aanbevelingen ten aanzien van de rol van de professionals. Ruimte voor sociaal werkers om te doen wat nodig is (maatwerkarrangementen) en versterken van de hiervoor noodzakelijke competenties: **input voor professionaliseringsprogramma's.**
- Stimuleren van het denken en handelen van professionals in termen van maatschappelijk en financieel rendement: **kostenbewustzijn verhogen.**

Maatschappelijke beweging

De spanning systeemwereld–leefwereld staat momenteel sterk in de belangstelling. Zo bracht de Transitiecommissie Sociaal Domein een rapport uit over knelpunten in het systeem en trok de Nationale Ombudsman aan de bel over de toenemende schuldenproblematiek en de rol van de overheid daarbij. De citydeal Inclusieve stad bouwt voort op dit spoor. Het werken met buurtteams heeft een extra impuls gegeven aan deze beweging. Als gemeenten zien we nu concreet en specifiek waar de problemen zich voordoen, wat dat betekent voor de huishoudens die het betreft en hoeveel extra tijd dat kost van de gemeentelijk gefinancierde professionals.

Leren op basis van praktijkvoorbeelden

Elke van de vijf gemeenten gaat aan de slag met 20 casussen waarbij in beeld wordt gebracht waar regelgeving en bureaucratie een effectieve oplossing in de weg staan en hoe het rendement van de maatschappelijke investeringen kan worden verhoogd. In die analyse worden ook de kosten van de ondersteuning mee genomen (kassabonnetje). Een en ander mondt uit in een maatwerkplan per huishouden waarin een soepele oplossing in de systeemwereld gekoppeld wordt aan een actieve eigen inbreng van het huishouden. Uitgangspunt is: kostenbewust doen wat nodig is.

Op basis van de analyses van de in totaal circa 100 casussen gaan de gemeenten aan de slag met experimenten rond een vernieuwende manier van werken. Onderwerpen die daarbij bijvoorbeeld aan bod kunnen komen zijn:

- Meer perspectief voor kinderen in gezinnen met schulden
- Positieve alternatieven voor sancties en boetes bij schulden
- Budgetten van gemeenten ontkokeren
- De overgang van 18- naar 18+ minder hard maken

Voorbeelden van de Utrechtse aanpak

De aanpak van de vijf gemeenten bouwt voort op ontwikkelingen die we in Utrecht al in gang hebben gezet: de nauwe samenwerking tussen de buurtteams en Werk & Inkomen op het gebied van Schulddienstverlening, de maatwerktelefoon en het escalatieoverleg van Werk & Inkomen in samenwerking met MO, waar buurtteammedewerkers en medewerkers van Werk & Inkomen casuïstiek kunnen voorleggen om maatwerkoplossingen te komen. Samenwerking en intensieve uitwisseling van informatie en het delen van elkaars perspectieven tussen buurtteams en medewerkers van Werk & Inkomen blijkt in de praktijk te leiden tot meer mogelijkheden voor passende oplossingen.

Agenda Stad

De citydeal Inclusieve Stad maakt onderdeel uit van Agenda Stad. Het is de eerste deal die Utrecht gaat afsluiten, in dit geval samen met 4 andere gemeenten en het rijk. Op 2 juni 2015 heeft het college van burgemeester en wethouders afgesproken om onder de noemer van Gezond Stedelijk Leven City Deals te ontwikkelen.

“City Deals formuleren een aansprekende ambitie ten aanzien van een of meerdere grote maatschappelijke opgaven, organiseren agglomeratiekracht door samenwerking tussen steden en stedelijke regio’s, nemen publiek–private samenwerking tussen bedrijfsleven, overheden, kennispartners en maatschappelijke partijen als uitgangspunt, zijn innovatief en gericht op doorbraken die (inter)nationaal aansprekend en uitventbaar zijn”, aldus het Kabinet in een brief aan de Tweede Kamer (dd. 26 juni 2015). In diezelfde brief noemt het Kabinet Utrecht als voortrekker en partner in een aantal opgaven, variërend van slimme oplossingen voor een bereikbare stad en gezonde stedelijke ontwikkeling tot aan energietransitie en een inclusieve stad. Op 1 juli 2015 hebben we de Raad per brief geïnformeerd over de Utrechtse inzet en deze naar aanleiding daarvan in een RIA (15 september 2015) met de Raad besproken.

Een ongedeelde stad

De toekomst van de steden is mede afhankelijk van de vraag of gemeenten er in slagen samen met hun inwoners en andere maatschappelijke partners de samenhang in hun stad te bewaren en ervoor te zorgen dat iedereen mee doet naar vermogen. De citydeal Inclusieve stad richt zich op de groep inwoners voor wie dat niet vanzelf gaat, die daar soms ondersteuning bij nodig hebben. Door de regelgeving te vereenvoudigen en meer flexibiliteit en maatwerk mogelijk te maken in de ondersteuningssystemen sluiten we aan bij de leefwereld van deze inwoners en vergroten we hun mogelijkheden tot actieve participatie.

Met het afsluiten van de citydeal Inclusieve Stad verzekeren de vijf gemeenten zich van de steun van het Rijk en doorlopen zij vanaf nu het traject in nauwe samenwerking met de departementen SZW, BZK en VWS. Streven is de samenwerking op korte termijn uit te breiden naar andere relevante departementen en naar partners buiten de overheid zoals zorgverzekeraars en woningcorporaties.

Hoe verder?

Rond de zomer 2016 zullen de vijf gemeenten met een rapportage komen over het onderzoek van circa 100 casussen. Daarna starten er een aantal gerichte experimenten rond de belangrijkste knelpunten. Eind 2016 zal dit leiden tot aanbevelingen voor de vernieuwing van de ondersteuningssystemen en voor de professionalisering van allen die betrokken zijn bij de uitvoering van deze ondersteuning.

Wij zullen de raad deze zomer nader informeren over de uitkomsten van de analyse van de 100 casussen en de experimenten die op basis daarvan worden opgezet.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders

Datum **17 februari 2016**

Gemeente Utrecht

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,